

РОЛЬ ПОРІВНЯННЯ У СТВОРЕННІ ОБРАЗУ ДЕРЖАВИ В АНГЛОМОВНІЙ КАНАДСЬКІЙ ПОЕЗІЇ

Приходько І. В. Роль порівняння у створенні образу держави в англomовній канадській поезії.

Статтю присвячено дослідженню стилістичного потенціалу порівняння як засобу створення образу держави в англomовній канадській поезії XVIII–XXI ст. Особливу увагу приділено структурним та семантичним особливостям досліджуваного тропу. У результаті аналізу семантичного значення об'єктів, з якими порівнюється держава, і виявлення підстави для їх порівняння встановлено, що канадська держава порівнюється в аналізованих поетичних текстах з неживими предметами за різними параметрами.

Ключові слова: образне порівняння, суб'єкт порівняння, об'єкт порівняння, образ держави, англomовна канадська поезія.

Приходько И. В. Роль сравнения в создании образа государства в англоязычной канадской поэзии.

Статья посвящена исследованию стилистического потенциала сравнения как средства создания образа государства в англоязычной канадской поэзии XVIII–XXI вв. Особенное внимание уделяется структурным и семантическим особенностям исследуемого тропа. В результате анализа семантического значения объектов, с которыми сравнивается государство, и выяснения основания для их сравнения устанавливается, что канадское государство сравнивается в анализированных поэтических текстах с неживыми предметами по разным параметрам.

Ключевые слова: образное сравнение, субъект сравнения, объект сравнения, образ государства, англоязычная канадская поэзия.

Prykhodko I. V. Role of simile in the creation of a state's image in English-Canadian poetry.

One of the main stylistic means of imagery's creation in literature is simile. This comparative figure of speech is for a long time in the limelight of linguists and specialists in literature and studied from the different approaches on the basis of various languages, in the works of different writers, poets etc., but in spite of this many problems in simile's studying remains disputable or untouched upon. This article is devoted to study of the stylistic potential of simile as a means of creation of a state's image in English-Canadian poetry of the XVIII–XXI centuries. Special attention in the article is drawn to the structural and semantic peculiarities of simile in analyzed poems. In modern linguistics there are numerous approaches to the structural classification of simile: in different philological researches there are different points of view about quantity of simile's components, their number varies from two to five. But the majority of researchers of this stylistic device considers that it consists of at least three main components: a subject of comparison (comparandum), an object of

comparison (comparatum) and a basis for comparison (tertium comparationis). Some linguists add to these basic components some extra ones. For example, to such extra component belong a comparative formant, which is usually a structural part of speech (conjunctions or prepositions), and a conclusion from a comparison, which is new information received in the result of simile. Their consideration allows to understand the inner meaning of simile better, so in this paper analyzing the instances of state's simile in English-Canadian poetry we take into consideration all five components.

The instances of the simile were also classified in accordance with the meaning of the object of comparison. It was determined in the research that the prevalent model of the state's simile in English-Canadian poetry of the XVIII-XXI centuries is based on the comparison with an inanimate object. Herewith the basis for comparison in all cases differs. In the article we give the examples of the state's comparison with such inanimate objects as a shield, a piece of paper, a paradise and a wind, explain the basis for comparison of these similes and make a conclusion from it.

Key words: simile, a subject of comparison, an object of comparison, state's image, English-Canadian poetry.

Одним з невід'ємних атрибутів поезії, як відомо, є образність, специфіка якої полягає в передачі своєрідного індивідуально-авторського сприйняття й оцінки навколишнього світу за допомогою різноманітних мовних засобів. Серед усіх мовних засобів, які дають змогу авторові поетичного тексту втілити свій творчий задум, особлива роль належить виражальним засобам (тропам), зокрема й образному порівнянню.

Порівняння як образотворчий засіб перебуває в центрі уваги дослідників ще з часів Аристотеля. На сьогодні в лінгвістиці є ціла низка наукових розвідок, у яких представлено дослідження відповідного тропу в семантичному (Д. Ащурова, А. Вежбицька), стилістичному (І. Кучеренко, І. Арнольд, О. Некрасова), семасіологічному (Н. Таценко), фразеологічному (М. Шанський, О. Селіванова, О. Молотков), когнітивному (Л. Присяжнюк, К. Лернер, В. Куперман) напрямках.

Попри те, що образне порівняння вже неодноразово було предметом лінгвістичних досліджень, окремі аспекти його функціонування в поезії донині залишаються недостатньо висвітленими, насамперед мало вивченим є функціонування порівнянь у канадській поезії, що й визначає актуальність представленого дослідження. Метою статті є визначення структурних та семантичних характеристик образних порівнянь, спрямованих на формування образу держави в англійських канадських поетичних текстах XVIII–XXI ст.

У сучасному мовознавстві образне порівняння визначають як стилістичний прийом, суть якого полягає в частковому уподібненні

двох об'єктів дійсності (або їх властивостей), які належать до різних класів [3, с. 187]. Відштовхуючись від такого потрактування, більшість лінгвістів виокремлюють у структурі порівнянь три компоненти: 1) суб'єкт порівняння, який потребує пояснення (*comparandum*, *premium comparationis*, референт, тема, предмет порівняння та ін.); 2) об'єкт, який слугує поясненням (*comparatum*, *secundum comparationis*, образ порівняння, агенс, агент, еталон та ін.); 3) підстава для порівняння (*tertium comparationis*, модуль порівняння, ознака та ін.) [2, с. 48]. До названих компонентів деякі лінгвісти [2, с. 48; 5, с. 85] додають і четвертий – компаративний формант (знак порівняння, показник), під яким розуміють службові частини мови та форми відмінків. На думку В. Бартона, до складників порівняльної конструкції варто зараховувати висновок із порівняння, що вказує на нове отримане в результаті порівняння знання [1, с. 33].

Важливим при вивченні образних порівнянь є дослідження семантики їх компонентів (суб'єкта й об'єкта), що дає змогу виявити об'єктивну прагматичну інформацію, яка є частиною зображуваного в художньому творі [4, с. 45].

У результаті аналізу образних порівнянь, спрямованих на створення образу держави в англomовній канадській поезії, з огляду на структурні особливості і семантику компаративів було встановлено: у порівняльних конструкціях, де держава виступає об'єктом порівняння, суб'єктом завжди є неживий предмет, у той час як підстава для порівняння варіюється. Наприклад, у фрагменті поетичного тексту *This is the land! <...> Bent like a shield between the silver seas* (9) суб'єкт порівняння представлений лексемою *land* 'держава, країна', об'єкт – *shield* 'щит'. Підставою для відповідного порівняння є форма щита і обриси Канади на географічних картах: державний кордон на сході, на відміну від західного, є більш протяжним і нібито зігнутим. У такому разі простежується висновок: канадська держава, особливо її кордон між північно-західною і південно-східною частинами території, за своєю формою схожа на округлий щит, що підкреслюється прикметником *bent* 'вигнутий, випуклий'. Компаративний формант представлений сполучником *like*.

В іншому прикладі *This land <...> empty as a paper / It leans away from the world* (10) об'єктом, що увиразнює значення суб'єкта *land*, є лексема *paper* 'папір'. Підставою для порівняння слугують

особливості демографічної ситуації у країні, що пояснюється означенням *empty* ‘пустий’. Цілком передбачуваним є висновок: територія Канади через ряд фізико-географічних особливостей (клімат, особливості ландшафту) є однією з найменш заселених держав, тобто її територія схожа на пустий лист паперу. Компаративний формант у наведеному прикладі виражений сполучником *as*.

У поетичних рядках *I know a land in the glowing West <...> A land which seemed to my rapture eyes / As a last sweet likeness of Paradise* (6, р. 18) об’єкт порівняння представлений словосполученням *likeness of Paradise* ‘подоба раю’. Підставою для відповідного порівняння стало те, що життя в Канаді нагадує авторові рай. Звідси й узагальнення: канадська держава є ідеальною для проживання (пор.: словникове тлумачення об’єкта порівняння: “a paradise, *n* – heaven; ideal or perfect place (Oxford Dict)”). Такий висновок доповнюється логічними атрибутами, які характеризують об’єкт порівняння і передають додаткову інформацію: на думку автора, Канада є останнім (*last*), а тому єдиним незіпсованим (*sweet*) місцем на землі. Сполучник *as* у запропонованій ілюстрації виконує роль компаративного форманта.

Про важливі в канадській державі ідеали й цінності йдеться у фрагменті поетичного тексту *Dear native land, thine air is still as free / As summer winds that fan the summer sea* (7). У наведеному прикладі суб’єкт порівняння представлений метонімічною номінацією *air* ‘повітря / атмосфера’, яка стоїть замість держави, а об’єкт – словосполученням *summer winds* ‘літні вітри’. Підставою для їх зіставлення слугує поняття свободи й необмеженості, що асоціюється з вітром. Висновок із порівняння полягає в тому, що жителі Канади – вільні й необмежені у своїх правах і свободах, подібно до вітру, який безперешкодно дує над морями. Наразі компаративний формант також представлений сполучником *as*.

Отже, образне порівняння є важливим тропеїчним засобом створення образу канадської держави в корпусі досліджуваних поетичних текстів. Порівняльні конструкції здебільшого є однотипними за своєю структурою, але різними за семантичним наповненням, ґрунтуються на зіставленні держави з неживими об’єктами на основі тих чи тих підстав. Основною функцією проаналізованих образних порівнянь є вираження індивідуально-оцінного ставлення певного автора до канадської держави.

Література

1. Бартон В. И. Сравнение как средство познания / В. И. Бартон. – Минск : Изд-во БГУ им. В. И. Ленина, 1978. – 128 с.
2. Казаков А. В. Разграничение предметно-логических и образных сравнений. Соматические сравнительные конструкции с союзами like, as, than / А. В. Казаков // Вопросы романно-германской филологии. – 2008. – Вып. 5. – С. 48–54.
3. Мороховский А. Н. Стилистика английского языка / А. Н. Мороховский, О. П. Воробьева, Н. И. Лихошерст, З. В. Тимошенко. – К. : Вища школа, 1991. – 272 с.
4. Романченко А. П. Семантические типы порівнянь у художньому мовленні Ліни Костенко / А. П. Романченко // Записки з українського мовознавства. – 2013. – Вип. 20. – С. 43–50.
5. Телия В. Н. Семантика экспрессивности / В. Н. Телия // Семантические категории и методы их изучения : тез. докл. – Уфа, 1985. – Ч.1. – С. 85–86.
6. E. S. T. Canada [Electronic resource] / E. S. T. // The Canadian Monthly and National Review. – 1975. – Vol. VIII. – P. 18–19. – The resource is available : http://eco.canadiana.ca/view/oocihm.8_05010_43/2?r=0&s=1
7. Johnson G. W. No despot – No slave [Electronic resource] / G. W. Johnson. – The resource is available: <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=umn.31951002053425k;view=1up;seq=190>
8. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / 4th ed. Edited by A. P. Cowie. – New York : Oxford University Press, 1989. – 1580 p.
9. Scott D. C. Fragment Of An Ode To Canada [Electronic resource] / D. C. Scott. – The resource is available : <https://www.poemhunter.com/best-poems/duncan-campbell-scott/fragment-of-an-ode-to-canada/>
10. Scott F. R. Laurential Shield [Electronic resource] / F. R. Scott. – The resource is available : https://canpoetry.library.utoronto.ca/scott_fr/poem2.htm

Стаття надійшла до редакції 29.09.2017 р.